

Numărul 4. Oradea-mare 23 ian. (4 febr.) 1900. Anul XXXVI.

Apare duminica. Abonament pe an 16 coroane, pe 1/2 de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei

Cel din urmă trofeu.

Iubita lui se numia Ștefanie, și pe vremea aceasta devenise dsoară împlinită, fără nici un cusur, pentru ca să fie adorabila în ochii tuturor...

Obraji ei catifelați de culoarea rosei, abia înflorite; buzele ei dulci, roșii și carnoase, ca niște pier-siei coapte; ochii aceia adânci ca seninul cerului, arcați de doue sprincene bine definite; plus cei 16 ani împliniți, i deteau farmecul și căldura, ce n'o pot avea decât numai ingerit poate...

Din iulie până în septembrie și de aci până în ajunul numelui ei, erau trei date însemnate pentru Ștefan, așa se numia el.

Prima: era cea din urmă oara, când o sărută, extasiat de farmecul plăcerii, ce-l simțise amândoi — la atingerea buzelor lor; a doua data: își amintea sărutarea ei machinală, cu gradul iubirii în apropierea lui zero, așa, nu știi cum, mai mult fără voe, printre grații, numai o elipă și capul ei a disparut în întunericul odăii...

Ce cap frumos avea Ștefanie! Ce bucle aurii îi împodobiau marginile frontale! Cum mai luciau ochii ei mari la întuneric!

Inse ce folos! Grațiile, grațiile erau de fer și

el n'a putut să facă altfel, decât să se retragă chinuit de îndoială, dar stăpânit mercu de ideea fixă — de a nu mai avea noroc pe viitor să se bucure de grațiile ei, rezervate odinioara numai pentru el...

Chinuit de taceră ei, reflectă.

— M'a iubit oare atunci, când m'a lasat să-mi plec capul pe sinul ei, să ating buzele sale? Nu știu! Ceea ce știu e, că am iubit-o mult, fără să-mi dau socoteala, cum aceasta copilă a sadit o iubire atât de adâncă în inima mea bantuită de atâtea valuri.

Ca sărutarea printre grații era mai mult un caprițiu al ei, înțelesese el acest lucru.

— Copilăroasă ce mi-ai fost, — își dișe atunci...

— N'ai putut înțelege cum sacrificiile lipsite de imboldul inimii, nu numai că nu sunt primite de zei... dar ele atrag anatema lor. Uite, îmi vine să te blestem, când me gândesc la a doua ta sărutare, care, în nici un caz nu putea avea de cauză dorul, ei caprițiu femeesc — pur și simplu...

Oh, și ce greu îi venia să pronunțe cuvântul; „neîubit!“

Neîubit de aceea, după urma căreia i se scurgeau luminile ochilor; lipsit de atenția ei, când cea mai fină fibra din corpul lui vibra pentru dânsa...

ARCHIDUCESA ELISABETA.

Și însădar se munciá să găsească răspunsul în-
trebărilor sale:

— De ce me atrage cum e atras fulgerul de
platină? De ce tremur când o văd? De ce numai
gândindu-me la densa, simt cum mi de curenți imi
furnică prin vine? Cum? Ea nu este tot fată ca alte
multele? De ce ele n'au puterea atracției sale?

A treia sărutare din ajutorul numelui ei, i-a dat
prilej să o cunoască mai bine . . .

Cu un moment mai înainte, când nu se putea
aștepta ca dorința lui, cel puțin, să devie un fapt
împlinit, — o doria atât de mult, încât gândindu-se
într'una la densa, i s'a părut că vede înaintea lui de-
filând dila de aur, purtând-o pe ea într'un car trium-
fal, pe ea cea mai frumoasă dintre fete, pe ea cră-
iasa visurilor sale, care nu avea nici un mister pen-
tru el, deschidându-i inima să citească din scoarța
până în scoarță.

Atunci inocența ei eră inocență, sufletul ei un
raiu, zimbetu-i o glorie; pe când acum, prefăcatorie
și viclenie ascundea sub velul diafan al fericirii . . .

Trăind cu gândul la ea, nu-ș putu da seama,
ce zeu i-a scos-o în cale, și ce putere necunoscută
i-a atras curând brațele spre umerii ei . . .

Ea, impietrită, căci nu mai vorbise de mult cu
el, a vrut să-și întoarcă capul la o parte, dar n'a fost
în stare să se împotrivescă.

Nu făcea decât să tremure și atât a dis:

— Nu acum, mai pe urmă, ah, nu!

Apoi s'a smuls și a fugit. El a rămas pe loc ca
de stei, i s'a părut un moment că inima-i încetase
de-a mai bate. Perduse ori ce speranță de a o mai
revede, dar n'au trecut cinci minute și ea a apărut
din nou în fața lui prefăcându-se că voia să caute
ceva împregiurul lui . . .

A urmat aceeaș scenă de la început: el voind
să se apropie de densa, ea să-l dea la o parte, fără
a grai vre-un cuvânt, nici unul nici altul.

Într'o secundă s'au petrecut atâtea lucruri!

A avut loc o luptă: ea luptând pe de-o parte
cu dorința subordonată legilor firei, de a-ș recori bu-
zele însetate, printro sărutare plină de farmec, ce
n'o poate gasi femeia, decât în iubirea sinceră a a-
mantului, motiv, care explică în de-ajuns prezența ei
în apropierea lui; iar pe de alta, cu mândria ei de a
se vedé liberată odată pentru totdeauna, după cum se
hotărise, de acela caruia mai de mult îi dedese far-
mecul inocenței, primul ei sărut, sărut care o tentase
și de asta data să cadă prinsă în mrejele amorului.

Și n'acest gingaș resboiu lui i s'a părut pentru
moment că a învins, sarutând-o ca întâia oară . . .

Da, a fost cea din urmă sarutare ce o culegea
de pe buza ei fraga, ultimul trofeu, sdrențuit pe câmpul
resboiului, în care amândoi figurau ca inimi, a-
tunci, când el ar fi capitulat în condițiunile ce le-ar
fi vrut densa, chiar sclav de i-ar fi rămas toată
viața . . .

Victorie palidă înse . . . căci pacea s'a încheiat
cu triumful ei și cu umilința lui de-a-i cerși ultima
grație sa fie umana . . . ah, cel puțin înca un zimbet
duos, sincer, lipsit de pretenții, de ironie.

Ei i-a parut reu înse de faptul ca a fost un
moment slabă, lasându-se sa fie sarutată . . .

Și a fost de-ajuns sa constate cât de mult o
adoară, ca sa useze de toate armele ce-i steteau la
îndemână, în dorința ei de-a-l nimici . . .

Cu privirea i-a săgetat în adâncul sufletului, cu

tăcerea-i l-a aședat în preajma mormântului, cu luxul
l-a inveninat.

Și ce bine își execută rolul de mândră, indife-
rentă și disprețuitoare! Cu cât se șieca ca odinioară
fusesse o minge, un obiect de joc în mâinile lui: cu
atât acum căută să fie mai vindecativă. Pe lângă a-
cestea nu-i lipsiá nici un dar ca să cucerească alte
mâni, ca mai târziu să le pustiască.

Părăsind-o Ștefan, încheie:

— Ești superioară tuturor amazoanelor . . . nu
mai atât că rolul teú e atât de vremelnic și atât de
searbăd, încât, când me gândesc la un apropiat vii-
tor, cu greu imi vine să te recunosc . . . Tot tu ești
oare amazoana de ađi, aceea ce imi aparí din întem-
lăre în cale, cu bebè-ul în brațe, palidă și suptă, cu
nasul așușit, cu pèrul lins pe marginele frontale, cu
fălcile eșite în prelungirea aceluiaș obraz durduliu de
ađi, cu sinul jertfit micuțului Când me gân-
desc la aceste toate, me înfior de groază și imi dic:
unde ești frumoas-o, să ne mai încercăm norocul în
luptă?

2 ianuarie 1900.

PETRU VULCAN.

Impăcare.

*Me gândesc de ce îngroapă viața 'n neguri cernite
Velul purpuriu țesut din iluzii și ispite?*

De ce firea îți arată, ce n'ar trebui să ști,

Și de ce astăzi doar numai moșnegii măi sînt copii?

Rostul multor taîne astăzi se dă lumii să-l învețe,

Cade velul de pațangen grabnic de pe tinerețe,

Pier clipele neșciinței, urzitoarele de vise,

*Ca 'n schimb să-ți dea adevèrul unor pleoape
deschise . . .*

Lanțul învâdit cu 'ncetul din frumoase nebunii,

Se rupe ca bunđoară un slab lanț de păpădii;

Și te doare când remăi despoial de vechia haină,

*Ce îmbracă viața 'n visuri ascundèndu-ți ori ce
taînă.*

Iar când smălțal neșciinței ți-a perit de dinainte,

Vine adevèrul rece, strivitor, dar:

„Fii cuminte,

Linștește-te copile, uită inima și-o 'ngroapă,

Oăci te minte“ . . .

Tu nu cređi . . . Pentru tin' nu este groapă,

Ce-ar puté închide inimă vorbitoare ca să tacă . . .

Și te sbați când veđi isvorul veseliei cum tot scacă,

Întinđi brațul tremurând, după iluzii perdute.

Le aștepți să vină iarăș înapoi pe întrecute

Și sufletul dornic iarăș să-l înlănțue 'n ispită

Cu himere 'mprejmuite de o vrajă negrăită.

*Închiđi ochii ca să minți . . . Cređi că doar tot
o să vie*

Șirul de minciuni frumoase croite 'n copilărie,

Te încercă a pescui din trecut ce nu măi este,

Doar din vremile apuse s'a măi nașce o poveste

Cu aripi pestrifi de flutur să se lase pe pleoape

Și minciuna desvelindu-ți, adevărul să-l îngroape...

... Însedar te sbați copile... s'au dus vremile

acele,

Când tineri erau copiii și credeau în cer cu stele.

Astăzi firea poruncește visurilor să dispară,

Cu din mormântul minciunei adevărul să resară.

Se ridică deci perdeaua, ca ochilor tei să dea

Un demon ce părea inger sub mincinoasa perdea.

Când brobouda de iluzii ți-o-a smuls firea de pe

frunte

Și-a sădit în creier tiner simburul minții cărunte

Însedar te sbați să fii și astăzi ce-ai fost odată,

Când de pe pământ treceai sus pe bolta instelată,

Căci „credința“ ți-a fost podul din țerină până 'n

astri

Astăzi podul nu mai este. „Firea i-a ruinat pi-

lastră“.

Te-ai trezit, deci nu mai ești al viselor tale domn,

Ca odată când și treaz erau adâncit în somn.

Ți se deschid ochii mari și te cutremură băete,

Când vești că ceva de ris a putut să te îmbete;

Veselia-ți pare-atunci un mincinos glas de monstru,

Iar chinul, în adevăr poruncit de „Tablă nostră!“

Dar te împaci apoi cu soartea care-a fost atât de

crudă,

De-a silit ochiul să vadă și urechea să audă..

Pătimașul sin de-odată îl face să se domolească,

Ca 'n loc de inimă caldă, mintea rece să vorbească.

... Și te schimbi, te schimbi băete, iar năvalnica

ta fire

Cum o împlințește soartea?

Lumea 'ntreag' o să se mire,

Ca ești nou, și glume vechi ați de tin' nu se mai

prind.

Vei vedea pe uliți babe dându-și ghionturi și grăind:

„Asta-i feciorul Smarandei?.. Cum l-a m'at schim-

bat orașul!

Cine-ar mai crede leicuță, că-i tot Nicu buclucașul

De la noi?..“

Și multe încă, o să-ți sune în urechi,

Ca s'arunce înc'un bulgăr pe mormântul celor

vechi...

Brașov.

OCTAVIAN.

Pictorul. — Cum ți se pare portretul dtale?

Cetățeanul. — Bine, foarte bine; afară de nas care nu-mi place.

Pictorul. — Nici mic, dar îți seamănă grozav de mult.

O victimă a patimilor.

— Ce fel de om e X?

— E un om orb de amor, mut de invidie, surd de ură, paralizat de mânie și zgărețit de avaricie.

Manuela.

Ea era cea mai dragalase ființă. Cu talia mijlocie, cu ochii și părul negru, cu gurița vecinic surizândă, cră din cale afară frumoasă. Și ea știea aceea prea bine, căci dinlic o audiea, iar privirile trecătorilor i-o spuneau, de câte-ori o zăriați la fereastră plină cu flori, că însași era mai frumoasă între ele. Mamă-sa o guguliă și desmerdă ca și pe o mică porumbiță, de lucruri casnice nici nu era iertat să se atingă, căci era prea gingașe, prea delicată.

Mamă visă de un viitor extraordinar, iar mamă-sa nu eugetă și nu făcea altceva, decât ce doriă fiica-sa. Locuia într'un oraș de provincie, unde tot sexul bărbătesc adoră pe frumoasa Manuela; dar nici unul așa de sincer și adevărat ca tinerul avocat Nicu, care o sorbiă cu privirile ori unde o vedea, cu haina ei albă de dantelă și pălăria plină de flori, de sub care selipia ochii galeși și provocatori. Și ea, de câte ori îl întâlnea, simțea cum i se roșește fața, cum inima îi bătea mai repede; dar nu voia să-și dea seamă de ael simțământ. Ea, nevasta unui avocat? D'apoi viitorul ei cel strălucit? Ambițiunea ei pretindea să arete că poate mai mult decât alte fete, cari abia așteaptă să se mărite; ea voia să arete, că și singură poate să-și croiască un viitor, dar cum? Iată întrebarea la care nu-și putea răspunde. Apoi Manuela era și caprițioasă, și nici pentru o lume nu ar fi arătat, că are oare-care interes pentru el. Cu toți își petrecea deopotrivă, ridea de își arată micii dințișori albi; primiă de la toți flori și complimente, de-opotrivă.

Cântă toată ziua ca o veselă păsărică, și vocea ei dulce era admirată în cercul cunoscuților și al prietenilor. Laudele, ce i se făceau din toate părțile, îi deșteptară ideea, de a se face actriță. Cetise ea despre renumele unor cântărețe, cari prin vocea lor au ajuns la glorie și bogăție și nu se îndoaie nici un moment, că și ea are să reușească. De câteva zile era ca schimbată, un nou orison i se deschise înaintea ochilor; se vedea deja serbătorită, i se parca că aude aplauzele frenetice ale publicului, flori și cununi o impresorau, și ea sta în mijlocul lor, ca o mica regină, și suridea grațios în dreapta și stânga.

Mamă-sa era încântată de geniala idee a fiicei sale, și nu eugetă la ceea, că vocea Manelei ar putea fi prea slabă pentru o cântărețea de profesiune. Visă deja de comori și de o vila frumoasă în capitală, unde apoi nu va trebui să cruțe tot crucerul, ce i-a ramas de la reposatul ei soț, dl Câmpian, și care în ealitatea sa de oficer nu era obișnuit să cruțe banul. Petreceri și pireteni buni i-au ajutat să risipească frumoasa sa avere; iar veduva și fiica sa simțeau dureros lipsa luxului cu care s'au învățat.

Dar toate aceste le vor gusta acum îndecit, de asta nu se îndoaie.

Repede s'a lățit vestea în orașel, că Manuela va merge la teatru. Unii, eugetând la frumuseța ei, îprociău un viitor frumos, iar alții, considerând vocea ei dulce și clară, dar slabă, elătinău din cap. Dna Câmpian știea tot ce se vorbește în oraș, dar credința neclintită a fiicei sale într'un viitor de aur, o legăna și pe dânsa în dulci iluzii. Numai Nicu era rănit până în adâncul sufletului. De și Manuela nu îi dădea mai multă atențiune decât altor tineri, el totuși s'a obișnuit cu gândul, că vedând ea statornicia simțământelor sale, nici dânsa nu va rămâne rece,

Dar decisul Manuelei de a merge la teatru, l-a deșteptat din visurile sale de fericire. Nu putea înse să creadă, că a pierdut-o pentru totdeauna, de-aceia s'a decis să-i facă o ultimă vizită, să-o facă atentă la pericolele și desnădăjduirile vieții de actriță, să-i spună că el în bine și în rău, vecinic va iubi-o. Cu gândurile aceste ajunse până la locuința dnei Câmpcan, care îl primi și îndată și începă a povesti despre speranțele Manuelei.

După câțva timp se arată și dânsa, cu fața aprinsă de bucurie, că de curând va plecă, va face primul paș spre viitorul ei fericit.

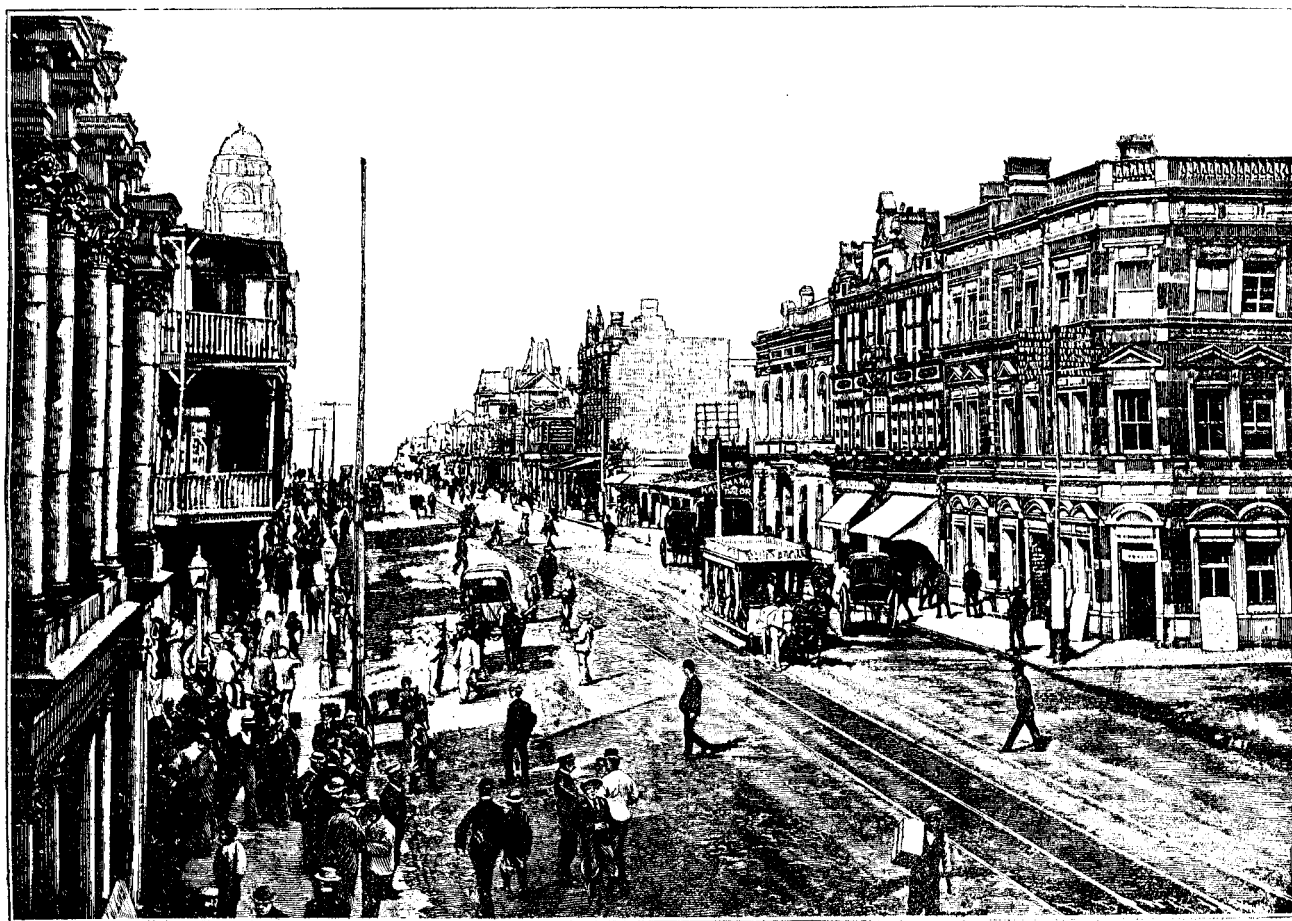
— Manuelo, țise Nieu cu vocea tremurândă de

ta un public, care își reține resufflarea ca să nu-și scape nici un ton; apoi aplausele, florile, ah! e sublim.

— Văd că acum ori ce cuvânt e degiaba; dar încă nu sunt convins, dacă ai talent și voce destulă pentru această carieră?

— Domnul meu, — reflectă Manuela cu ochi fulgerători, — neînerederea dtale în talentul meu e foarte măgulitoare pentru mine; dar îți voi arată, că posed ambele, și voce, și talent. Acum te rog, să nu-mi risipești ilusiile cu prorocirile dtale, în curând et vei convinge despre contrar.

Și cu o înclinare superbă a frumosului său cap eși din odaie.

O stradă în Johannesburg.

emoțiune, ai chibzuit bine ce voiești să faci? Abdi de planurile dtale ambițioase, cari poate numai necaz îți vor aduce; fii a mea, și îți jur, me voi nisui ca nici un moment să nu-ți pară rău de schimbul ce ai făcut.

— Îmi pare rău, că trebuie să te refuz, dar acum e prea târziu. Nu mai am alt gând, decât să plec, să-mi eroiește singură viitorul.

— Manuelă dragă, — țise el iarăș, — așa de mare îți închipui dta fericirea de a fi actriță, încât nici nu eugeti la durerea ce mi-o cauzezi?

— Eu țic că e cea mai mare fericire pe lume — respunse ea cu ochi scilpitori, — a saltă la tonurile orchestrei ca pe aripi nevădate, a vedé înaintea

Diua plecării sosi. Dna Câmpcan își duse flica la gară; ușoră ea o pasăruică sări aceea în tren, care o ducea în noua sa patrie. Și Nieu venise să-i dică un ultim „Adio”. Nainte de a porni trenul, Manuela își mai scoase odată capul pe fereastra cupeului și strigă: „Dle doctor, de vei dispune odată de timp liber, vino să me vedî într'o rolă mare”. Apoi rițând vesel, dispărû. Iar el cu ochii tulburî privi în urma ei, și cu inima grea pornî cătră casa.

*

La început mergeau toate bine. Manuela locuiă la o vechie prietenă a mamei sale, unde avea o frumoasă odaie. Îndată se presentă directorului, care o primi cu mare bunăvoință; și încântat de frumșea

ei, o recomandă la un bun profesor de muzică, totodată i-a permis să ia parte la probe. Manuela, care prima dată în viața a fost despărțită de mamă-sa, s'a dat încet cu persoanele cu totul necunoscute. Avea plăcere la studiu, și prietenia, cu care eră pretotindem primită, o întăriă în speranțele ei mari. De colegi și colege nu-i prea plăcea, căci tonul ce eră obișnuit între ei, o respingea. Întrețineă, fără genare, o conversație, cu care dânsa nu eră dedată, și care îi roșiă fața de indignare. Mici rivalități și simțări îi causeră adeseori lacrimi, despre care îi fusă nu aminti mamei sale nici un cuvânt. Mai cu seamă frumșeta ei îi causeră multă invidie între colege; iar

rupse cea mai frumoasă arie: „Domnișoară, vocea d-tale abia se aude, de sigur o cruți pe mâne? Sper ca atunci va răsuna cu atât mai puternic!” Ah! mâne se va decide viitorul ei, sau spre o mare glorie, sau... Ca va fi o mare artistă, despre aceea nu mai eră pe deplin convinsă; dar își va da toată silința, căci de la succesul ce-l va ave, atârna angajarea ei.

Teatrul eră înțesat de lume. Publicul, cu nerăbdare așteptă să audă pe noua cântăreață. În actul al II-lea pași Manuela prima-dată pe scenă. Eră nespuse de frumoasă. Inima îi se bătu puternic; și când se vedu în fața unui public atât de numeros, i se curmă resuflarea. Primele tacte abia se aușeau, dar apoi

A v r a m I a n ç u .

pe colegi, cari la început o apărau și îi vorbeiau cu toată intimitatea lucruri ne mai audite, îi desprețuiau.

De două luni eră deja la teatru, și nu și-a putut câștiga o singură amică; iar directorul, care amănă de pe o zi pe alta pașirea ei pe scenă, o desnădăjduia, căci a început să privească cu alți ochi viața de la teatru.

În fine totuș, cu o săptămână înainte de Crăciun, a dispus directorul primul ei debut. Mari placate anunțau pașirea în public a d-zei Manuela Câmpean; iar mamă-sa venise, să asiste și dânsa la triumful fiicei sale.

Manuela cugetă și acum la cuvintele ce i le duse eră directorul la repetiția generală, și cu cari îi între-

termină destul de bine. Acum urmă cea mai frumoasă, punctul de culminație a întregii piese. Orchestra începuse. Pe Manuela o cuprinsă o spaimă, căci din croare începuse cu câteva tacte prea târziu. Astfel se escă o învălmășeală de tonuri puțin armonice. Însădar începuse orchestra de nouă, Manuela eră în așa mare confușiune, încât nu îi putea urmă.

În public se făcu șgomot. Manuela ar fi dorit să dispară în fundul pământului, de rușine și desperare. O ceață îi se puse înaintea ochilor, și cu mare efortare totuș a reușit a termină arie. Câteva mâni începură să o aplauzeze, dar mult mai puternic se aușeau semnele de displăcere. Cortina cădu. De-o dată se vedu singură, colegele trecură pe lângă ea

eu vedită satisfacere, chiar și directorul îi feră din cale. Pe o coristă o auzi dicend: „Aceasta n'are să îmbătrânească la noi”, iar cealaltă reflectă: „Oh! ce blamaj!”

Naintea teatrului o așteptă dna Câmpean cu lacrimi în ochi, la așa ceva nu s'a așteptat. Se îmbrățișară plângend. Nu au schimbat nici un cuvânt până la locuință. Apoi dna Câmpean începă: „Ah! unde sânt speranțele noastre cele frumoase, renume, avere, toate au disparut!”

— Te rog, mamă, nu-mi face inima grea, am suferit destul în astă seară. Dimineața me voi duce pentru ultima oară la director, apoi voi părăsi teatrul pentru totdeauna.

— Da, iubită copilă, vom merge acasă împreună, și unica mângăiere mai am, că Nicu te iubește. L-am vedut și pe el într'o loje, mâne vom călători împreună.

— O, mamă, aceasta a mai lipsit, că Nicu s'a fie martor la primul meu debut; la care în loc de flori și cununii, numai lacrimi m'au inundat.

*

Peste câteva luni, Manuela a devenit nevasta lui Nicu, fericită și adorată de bărbatul ei. De visurile ei ambițioase e pe deplin vindecată, nu mai doareșee alta, decât să iubească și să fie iubită.

HERO.

S o n e t.

*Când obosit de a vremilor povoară
Măsur cu gândul vremele trecute,
Ved groapa fericirilor perdute
Pentru 'n privit și-un zîmbet de fectoară.*

*O ved ascunsă-ntre ruini tăcute,
Răchiți asupra-î crengile coboară.
Când seara vântul printre frunze zboară,
O prasără cu vâl de flori mărunte.*

*Din ceruri cerne luna 'ntreg mormântul
Cu praf mărunt de aur, țară vântul
Prin freamătul de foț se tânguește.*

*Și tainic vocea vântului vorbește;
Eă îl ascult, — și-î înțeleg cuvântul, —
Îmț țice că-î nebun cine iubește.*

Sibiui, 99 Iunie.

V. E. M.

Povestea ca almanach.

(Din „Märchen von Wilhel Hauff“.)

Într'o țară frumoasă și departată, unde se spune, că soarele în vezi nu apune în grădinele ei cele pururea verzi, domneșee de la început și până adî regina Fantasia. Fără cruțare împrășeece aceasta darurile ei peste supușii sei, și eră iubită și stimată de toți, căți o cunoșeeau. Inina reginei înse fu mult mai mare, decât să se oprească cu binefacerile nu-mai la supușii din țara ei. Ea ênsași se coborî pe pământ împodobită ca o crăiasă pururea tineră și frumoasă; căci ea auzise, că pe pământ locuesee oameni, cari își petrec viața în o serioasitate tristă, cu muncă grea și obositoare. Acestora aduse ea cele mai frumoase daruri din împărăția ei. Și de când frumoasa regină a călcat câmpiile pământene, oamenii erău mai voioși la lucru, mai veseli întru toate.

Și buna regină trimise și pe copiii sei cei drăgălași, să fericiească pe bietii oameni. Odată veni înderet de pe pământ „Povestea”, cea mai în vestră din fiecele reginei. Mama băgă de seamă că Povestea este supărată, ba i se părea ea și cum ar fi cu ochii plânși.

— Ce-î cu tine, iubită Poveste. — dicse regina: tu-mi vii din călătoria ta atât de tristă și deprătinată: doară nu vei ascunde de maică-ta, ce-ți lipseșee?

— Vai, iubită mamă, — răspuse Povestea, — de bună seamă nu tăecam atât de mult, dacă nu șeeam că neacasul meu e și al teū tot odată.

— Spune-mi numai, scumpă copilă, — o rugă frumoasa regină, „supărarea e o peatră, care apasă pe singuratic, dar doi fiind, o arnese mai ușor din drum.

— Dacă vreî, — răspuse Povestea, — atunci ascultă: Tu șeei, cât de bucuroasă stău eu între oameni, cât de voioasă șed eu și în coliba celui mai miser, spre a-î face o leacă pe petrecere dupa munca cea grea; ei nu-au și întins numai decât mâna prietinesee, și eu veni la ei, și priviui în urma mea voioși și îndestulii, când merseiu de la ei; dar ađi nu mai e ce a fost, s'au stricat trebile-n lume!

— Sărăcă Poveste! — dicse regina notedindu-î obrazii, ce erău umeđi de lacrimi. — Poate totuș nu-mai îți închipuesei?

— Crede-me, eu ved bine, — răspuse Povestea, — ei nu me mai iubese. Ori unde merg, me întimpina priviri reci; nicăiri nu mai sânt bine vedută; chiar și copiii, care atăta me iubiau, rid acum în fața mea și-mi întore spatel.

Regina își apesă fruntea în palme și tăcū gânditoare. Apoi întrebă: — Și oare de unde poate veni aceasta, de s'au schimbat oamenii într'atăta?

— Oamenii au ajuns păzitori experți, cari scrutează cu ochi ageri tot, ce vine din regatul teū, Fantasia. Dacă vine numai ceva, ce nu-î după gustul lor, atunci fac larmă, îl omoară cu bătaia, sau că-l hulesse atăta înaintea oamenilor, până-î fac să creadă cele ce ei le spun, încăt ađi nu mai ađi în ei iubire, nu, nici schintee de încredere. Oh, cât de fericii sânt frații mei, visurile! Cât de voioși se cobor ei pe pământ, nu întrebă de oamenii cei înțelepți, cercetează pe oameni în somn, și le zugrăvesee tot ce șeeu că înveselessee ochiul lor, tot ce șeeu că fericiesee inima lor!

— Frații tei sînt sprinteni, — response regina, — și tu, iubita copilă, nu ai cauză de a-i invidia. Altcum pe acei pazitori de graniței-i cunose bine; oamenii n'ai chiar nedreptate, de a-i pune; căci se strecoară câte un lunatec și se dă, ea și când ar fi din imperiul meu, de și aceia mult de au privit de pe un deal în internul regatului nostru.

— Dar de ce me lași să sufăr așa ceva, cu a-deverata ta fiică? — plînsă Povestea. — Ah! când ai ști, ce mi-ai făcut ei; ai pus pe o fată bătrâna care să nu me lase nici în lăuntru!

— Cum, pe fiica mea să nu o mai lase nici în lăuntru? — disc regina, și de mânie i se roșiră obrazii. — Dar ved eu bine de unde vine aceasta; ne-a defăimat matusa cea urită?

— Moda? Nu s-o poate! — response Povestea. — Ea pururea e atât de amicală.

— O, o cunose eu pe falsă și prefăcuta de ea, — response regina, — dar cearcă, iubita fiică, chiar în butul ei; cine vrea să facă un bine, nu-i ertat să pauzeze.

— Ah, mamă! d'apoi dacă m'or aruncă afara, ori de m'or defumă, cât oamenii nu m'or mai pune în seama, m'or aruncă undeva într'un unghiu?

— Dacă cei bețrâni, amagiți de Moda, te-or prețui mai puțin decât se cade, atunci te du la copii — drept spunându-ți, ei sînt dragalașii mei, lor le trimit eu icoanele cele frumoase prin frații tei, visurile, da, chiar eu ănsamî me cobor adesea la ei, îi dragostese, îi sărut, și me joc eu ei jocuri frumoase, ei me cunose bine, deși nu-mi știu numele, dar am am observat de multe ori, cum privesc de bucurios noaptea la stelele mele, și dimineața cât de voioși ridică mînuțele spre cer, când se trag spre cer micii strălucitori. Și după ce mai crește, me iubese ei pe mine, că eu ajut fetițelor amoroase să împletească eununile cele pistrițe, și bătații ei sălbaticiei se ogoie, când me pun în fața lor pe o stîncă mai înaltă, de le zugrăvesc castele malte și palate luminate din negurile munților îndepartați, iar din norii cei roșietici ai serei (le zugrăvesc:) caravane de calareți eutezatori și peregrini bizari.

— O, bunii copii! — escaimă Povestea mișcata. — Da, la ei o sa-mi mai cere odata norocul.

— Da, iubita mea fiică, — disc regina. — Du-te la ei; dar sa te îmbrace mai întîiu omenesc, ca să fi copiilor placuta, iar bătrânilor cel puțin nu atât de nesuferibila, cât sa te alunge; privește, o sa-ți dai costumul unui Almanach.

— A unui Almanach, mama? Vai, imi e rusine a me fală (fudulă) astfel în naintea oamenilor.

Regina făc un semn și servitoarele-i aduseră frumosul costum al unui almanach. Eră țesut cu culori strălucitoare și cu figuri frumoase. Camerierele-i împletiră perul cel lung al frumoasei fete; îi legară sandalele aurii și apoi o îmbrăcară în costumul cel minumat al almanachului.

Modesta fetiță nici nu îndrăsnă să-și ridice privirile, dar mama-sa o privi cu drag și strîngînd-o în brațe-i disc: — Du-te acum draguța, binecuvîntarea mea sa te însoțească. Și de te-ar suspicionă ori băjocori, atunci sa te reîntorci numai la mine, ca poate generațiunile viitoare, fidele naturii, își vor întoarce inimile spre tine.

Așa disc regina Fantasia. Povestea înse cobori jos în lume. Cu inima sbocotînda se apropie de locul, unde strajauă pazitorii. Ea-și plecă capul spre pa-

mînt, își potrivî mai bine vestimentul pe lângă sine, și se apropiă de poarta cu pași sficioși.

— Ho! — strigă o voce dură. — Strajile a-fară! Vine un almanach nou!

Povestea tremură, când auzi acestea; mulți oameni mai bătrâni, cu înfașeri posomorite se apropiară aci; ei aveau pene ascuțite în pumni, și le ținură în contra Povestei. Unul din mulțime îi eși înainte și o apucă cu mîna dură de dupa cap: — Întoarce-ți capul înapoi, domnule Almanach, sa ved de ești ceva bun ori ba?

Roșind își ridică Povestea capul în sus și-și ridică ochii.

— Povestea! — strigară strajile și risera cu hohot. — Povestea! Mult ne-am mirat, cine vine! Cum vii tu în haînele acestea?

— Mama mi le-a dat, — response Povestea.

— Așa? Ea vrea sa te obrubă contrabandesece la noi? Nu aci! Ridica-te și te cara de aci! — strigara strajarii și ridicara penele cele ascuțite.

— Dar eu voiți sa merg numai la copii. — se rugă Povestea, — aceasta doara mi-o puteți concede?

— Nu cutriera țara destui vagabunți de acestia? — strigă unul din straji. Ei numai flecarese copiilor noștri câte prostii toate.

— Ian sa vedem ce știe ea de astă dată, — disc alt strajar.

— Apoi fie dară, — disc celalaltu, — să vedem ce știe, dar grăbește-te, că nu prea avem mult timp de ascultat.

Povestea își întinse mîna și desemnă cu degetul aratator multe semne în aer. Atunci se vedură străcorându-se figuri pistrițe: Caravane, armasari frumoși, călăreți pompoși, corturi multe în nasipul pustiei; paseri și corăbii pe marea turburată; păduri liniștite și locuri populate și strade; Nomadi paciniei și rebeli: toți se strecoară în icoanele cele vii, multi-colori.

Povestea, în zelul ei de a arată icoanele, nu observă, cum adorm pazitorii cetății unul după altul. Chiar voia se descrie semne noue, când se apropiă de ea un om amical și o prinse de mîna. — Uite aici, buna Poveste, — disc el arătînd spre cei ce dormiau, — nu veți tu ca astora insedar le arați? nu veți tu ca pentru acestia lucrurile tale sînt nimicuri? — Străcora-te curînd pe poarta în lăuntru, nici să nu simta ca ești în țara, și tu-ți poți urmă calile în liniște și neconturbata. Te conduce la copiii mei; în casa mea-ți dau un loc liniștit; acolo poți locui și trăi dupa gustul tei; după ce feciorașii și fetițele mele vor fi învețat bine, pot sa mearga la tine cu jucăriile lor și te pot asculta. Invoita ești?

— O, cât de bucurasă merg eu tine la copiii tei; căta truda-mi voiți da, sa le fac din când în când câte un ceas placut!

Bunul om o ridică frumos și-i ajută sa treacă peste picioarele strajilor adormiți. Povestea privi rîdînd în gur, când se vedu dincolo, și se stracoră repede pe poartă în lăuntru.

Tradus de :

IOAN POP RETEGANUL.

SALON.

Cronică literară.

Henrik Ibsen: *Când noi, morții, înviiem. Epilog dramatic în trei acte.* Berlin 1900. Ediția germană S. Fischer.

Nu este învierea biblico-creștină pe care Ibsen o simbolizează în noua sa tragedie; nu este acea înviere, cătra care sufletele cuvioase se înalță și pe care ingerii cu glas de fanfara vor trimbiță-o din înălțimea sferelor, pe când lumea întreagă dintr'un haos va renaște cu toate ale sale podoabe și viciuții și cu o omenire curată, ce prin putredire va fi ispășit păcatul Evei. Nu! Este o înviere a omului viu încă, a acelor ființe omenești, cari, de și mai respiră rătăcind pe rotogolul acestui pamânt, de și se mișcă încă sub razele soarelui, au murit de mult, căci a murit o parte dintr'ensele: credința, simțirea sa și chiar inima întreagă cu toată imperația idealurilor. Grozavia tragicului în paradoxul morților de viu și în momentul de înviere a lor la conștiință, am puté dice la conștiința deplină fericirii, — iată problema principală în noua operă a colosului norvegian.

Mortul lui Ibsen este un artist, sculptorul Arnold Rubek. Acesta a ajuns celebru prin „Diva învierii”, o statuie reprezentând o femeie ideală, ce se deșteaptă din somn, cu o față senină ca un cer zimbitor. Perfecțiunea operii sale sculptorul Rubek o datorește în mare parte modelului său, frumoasei Irene. E o plăsmuire comună acea statuie, un „copil” sufleteș al amândurora. El i-a dat simțirea și deseversirea artistică. Ea: mândrele forme ale corpului și inspirația. Între artist și model în timpul creației operii dăinuiește un raport psihologic, care determină acțiunea și conflictul dramei.

Arnold Rubek admiră pe Irene, așa cum admiră un chip ideal, cum își imaginează creștinul ființa Precistei: virginea prea-curată. Nici un moment nu s'a gândit a o coborî din cerul sublim, nici odata nu s'au deșteptat într'ensul porniri animalice când o vedea înaintea sa în toată nuditatea frumuseții, nu, căci atunci ar fi sburât toată sfințenia, tot nimbul feciorelnic, care înalță femeia în ochii artistului. Și aceasta pentru ca astfel înțelegea el arta, ce avea să-l ridice la culmile înalte în apropierea soarelui: ea emanând din fixarea modelului cu obiectivitate rece și din resignare la raul plăcerilor, ce i se deschideau.

Irene înse ureșce pe *artistul* în Rubek, care o idealizează numai și o socoteșce drept o ființă eterică, supra-umana, destinată a-i servi ca mediu la avântarea lui la apogeu, uitând ca este femeie cu trup și sânge. Ea ubușce pe *omul* într'ensul, pe omul absorbit de artist, care nu voieșce să știe de pasiunile, ce elocotese mistuitoare în inima ei, de sensurile ei aprinse.

„Diva învierii”, statuia, se termină și ei se despărtesc. Dar acum nu mai sunt complecți. Din amândoi o parte fusese intrupată în statuie. El își intrupase caldura și energia și toată puterea de con-

ceptiune artistică, dar intrupase și sufletul ei și iubirea-i întreagă. „Ich gab dir meine jugendliche Seele — und stand da mit leerer Brust — seelenlos. Daran bin ich gestorben, Arnold”, — dice Irene. Într'adever, lăsând fiecare câte-o parte dintr'ensii în statuie, în momentul despărțirii ei sunt morți unul pentru altul.

De-acî înainte căile lor sînt diferite. Irene cutriera o lume și e rece și nesimțitoare ca incoșciența somnambula Trilby. Se arată prin teatre de varietate. E admirată de mulțime. Se cunună cu un American, pe urma cu un Rus, dar nici aventurile, nici avuțiile din lume nu-i redată fericirea, nu o înviaza din morții...

Arnold Rubek, ajuns la glorie, găsește pe Maja, o femeie iubitoare de viața reală și o ia în căsătorie. Alătura cu Maja înse, care eră un suflet prea mic pentru a se ureă cu densusul pe muntele de ilusii, el nu-și redobândeșce viața. În el un dor s'a deșteptat de Irene și conștiința fericirii pierdute. Căci de când s'a despărțit de modelul său, el nu mai putea crea nimic, decât busturi, cari toate purtau masea Irenei, dar în realitate nu voia să fie decât o caricaturisare a omenirii, — caricatură, pe cari înse numai el, artistul, le vedea și simțea. Lumei nu-i pasă de simțenintele artistului, de ideile ce se ascundeau în dosul mașcelor frumoase.

Dupa câțiva ani Rubek și Irene se regasese la poalele unui munte, în o stațiune balneară. E vara și natura invita la plăceri. Când Rubek revede pe Irene, ea e „moartă” încă, e palidă, cu ochii rigidi, cu expresia durerii înropite în față, e ca o stafie răsburătoare, ce vine să-și reclame sufletul ce și-a jertfit. Ei se recunosc și tresar din moarte. Își recheama în amintire timpul fericirii pierdute și un dor se aprinde în amândoi de-a învia din lunga toropeala. Regășiți, acum vor să se avente sus, sus pe culmea muntelui, unde lavina se desprinde, în apropierea fulgerului, în haîna negurilor, — și acolo în sublimul loc sa învieze deplin și să soarbă acum fericirea, ce-o lasaseră să treacă odinioara. Rubek devenise om, — sau cum dice Paul Schlegel, criticul lui Ibsen, artistul helenist se făcuse naturalist.

Găsindu-și pe Irene, Rubek redă libertatea soției sale Maja, care se și desface de el veselă și se arunca cu voluptate în brațele întăului barbat ce-i iese în cale, proprietarului Ulfheim, un „vănator de urs și de alte dobitoace”, vomie și sănătos ca un tărăn, un „Naturmensch” urit ca un faun și numai potrivit pentru o femeie doritoare de plăceri seltatice. E un tip admirabil acest Ulfheim din drama lui Ibsen.

Doce parecii își statu față în față: Irene și Rubek, Maja și Ulfheim. Sînt două lumi disparate ce ne înfașează autorul, e cerul și pamântul, e idealismul și naturalismul. Cei dintăi vor să-și cladească viața pe un munte de ilusii, aceștia lași pe pamântul real, care singur ofera satisfacere pentru toate boldurile animalice și ea razem pozitivă mulțumirea și incoșciența. E colosal de evidentă superioritatea acestor *de jos* față de cei ce plutesc în atmosfera visurilor. Ibsen a mai cântat deci încă-odata imnul naturii, apoteoza instinctului singur mântuitor, cum a mai făcut-o în lungul șir al dramelor sale.

Sfârșitul dramei e învierea. Dar ce înviere! Rubek și Irene urcă de fapt un munte. Acolo sus, în mijlocul nopții, ei vor sa guste nectarul plăcerilor reale și datatoare de viața. Dar firea se reșcoala în potriva lor. E fulger și trasnet, vezduhul e plin de

mănie. O lavină ce vine uriașă din vârf de munte îi doboară și îi prăvălește. Atât a ținut viața lor, o clipă, plăcerea unei părechi de fluturi. Inviând ei, mor. Iar jos în vale părechia fericită, Maja și Ulfheim, își cântă doina fericirii pământesei...

Acesta e pe scurt cuprinsul „Epilogului”, — epilog într-o cât e considerat de însuși autorul ca sfârșitul ciclului său de drame „moderne”, început cu „Nora” și formează punctul de trecere la un nou gen de seriere, probabil la roman. În ciclul dramelor sale din urmă simbolismul este nota dominantă și se pare că în „Epilog” această notă a atins punctul de culminare. Într-adevăr piesa e apocaliptică ca un oracol. Fiecare persoană, întreaga acțiune, „statuia învierii”, suișul și coborișul pe munte... sînt simboluri, care oferă material bogat esteticianului ca și filosofului, probleme și controverse, a căror deslegare, dată fiind natura lor extrem de mistică, nu este ușoară. Se pare, că în noua sa dramă, Ibsen n'a mai căutat un deosebit efect dramatic, sau o extraordinară complicațiune scenică, ca în dramele sale revoluționar-naturaliste, ci exclusiv o înjghebare de reflexiuni și teorii referitoare mai ales la artă, teorii subtile, care sînt rezultatele îndelungatelor sale experiențe. În Solness și Borkmann găsim deja crâmpete de acestfel de teorii, aici înse pare că răsună întreaga teorie a naturalismului său și acesta va fi fost un motiv de căpetenie ce l-a îndemnat a-ș numi „Epilog” drama, menită a servi ca cheie la înțelegerea celor anterioare.

Caracterul simbolic și punctul de vedere individual, atât de mult eșit în relief în „Epilog”, face, ca el să fie comentat în modurile cele mai deosebite. Abia sunt patru săptămâni de când a apărut și criticii nu se pot înțelege în privința tendințelor acestei drame. Am înaintea mea criticile celor mai buni cunoscători ai lui Ibsen, a lui Schleuther în „Neue Freie-Press”, a lui Brandes în „Die Zeit”, a lui Rudolf Steiner în „Das Magazin für Literatur” și încă câteva. Unul gasește, că Ibsen arată aici abisul dintre viață și ideal, altul, că e zugrăvită tragedia omului cu fondul din Faust și al treilea, că e tragedia artistului creator. Tot ca un fel de Faust este socotită această dramă și de către Ernst Heilbron, criticul de la „Die Nation”. O opinie mult îndepărtată de adevăr, pe care o citez numai de curiozitate, este aceea a unui critic anonim din „Kölnische Zeitung”, care vede în felul cum Rubek este înfățișat, o luptă de exterminare declarată — sexului frumos, și câte alte opinii nu vor mai urma încă în materia tâlcuirii acestei drame, care mult timp va da de gândit cititorilor.

I. C. H.

Ilustrațiile noastre.

Archiducesa Elisabeta, al cărei portret îl aducem pe pagina primă a revistei noastre, este fiica archiducesei Ștefania, văduva moștenitorului de tron Rudolf. Numele ei a început a se ivi în publicitate, de când diarele scrieau că mamă-sa voește să se mărite după contele Lónyay Elemér. S'a scris astă-toamnă, că cununia aceasta s'a zădărnicit ori cel puțin s'a amânat, din cauza că atunci fiica nu s'ar pute mărita după un archiduce. Acum se pare că și cauza asta a dispărut, căci — după asigurarea diarelor —

cununia se va face în primavara aceasta. Într-aceea și tinera archiducesa Elisabeta a fost introdusă în lume, prin balul de curte dat la Viena în 9 ianuarie an. c. Care va să dica, acum e fata mare. Cine știe dacă n'vom ceti în curând ca s'a și fidanțat. S'a născut la 2 septembrie 1883 în Viena și în botez a primit numele de Elisabeta, Maria, Henriette, Ștefania, Gizela. Educațiunea i s'a făcut sub îngrijirea mamei, petrecând mai cu seamă în Laxenburg. Are multă atracțiune pentru literatură; însaș a scris câteva schițe din Abbazia, unde a stat mult cu mama-să.

O stradă în Johannesburg. Resbelul englezotransval ține în urmă lumea toată. Causa resbelului este lacomia englezilor, cari au voit să ia mincele de aur din apropierea orașului Johannesburg. Ei au dat sub comanda lui Sir Redvers Henry Buller 117.000 soldați, ca să cuprindă Transvalul. Inse boerii (citesc *burii*) iubitori de țară, apucară arma și împinară pe opresorii englezi cu atâta bravura, că-i bătură de vr'o 17-ori. Anglia umilită, trimite trupe după trupe și sperază ca, având la dispoziție parale multe, în cele din urmă tot are să învingă. În cazul dacă speranța aceasta nu s'ar realisa, sfârșitul ar fi fatal pentru Anglia, căci ș-ar perde poziția de mare putere. Ilustrația noastră înfațosează o stradă din Johannesburg, orașul burilor, care, precum se vede, e frumos și arată urmele civilizațiunii.

Avram Iancu. Profanarea memoriei lui Avram Iancu a stîrnit indignațiune în toată suflarea românească. Și cu cât șovinismul orbit ni-l ponegrește mai turbat, cu atâta figura lui devine mai stimată în toate păturile românești. Căci el a fost un erou național. Numele lui nu va peri nici odată. Figura lui va fi de-apurarea legendară, precum arată și ilustrația.

LITERATURĂ.

„Noua Revistă Română” despre „Familia”. „Noua Revistă Română” care a început să apară la București în 1 ianuarie anul curent, sub direcțiunea dlui C. Rădulescu-Motru, scrie în nr. 2 despre revista noastră următoarele: „„Familia”. La 1 ianuarie 1900 „„Familia” bătrâna și meritoasa revistă transilvăneană „a intrat în al 36-lea an al existenței sale. Cu acest prilej scrie: „Îndelungul trecut și ivirea unui nou secol, ne inspiră curaj să stăruim și mai departe cu „aceeașă rivnă pentru răspândirea gustului de citire și pentru propagarea culturii naționale”. Din parte-ne „îi urăm să împlinească și de acum înainte cu același „succes, frumosul rol pe care-l are în activitatea culturală română. De altfel, găsim în acest număr nuveleta „Ajunul”, — un adevărat juvaer — menită să „dea cititorilor noștri o idee de ce este literatura cu „adevărat din viața poporului, și o limbă cu adevărat „poporală. Autorul acestei nuvelete, dl V. R. Buticescu, este pentru noi un necunoscut, înse în Transilvania acest bătrân scriitor are o reputație de mult „stabilită, printr'o lungă și rodnică activitate literară. „Tochmai faptul că autorul unei astfel de bucați literare, este un necunoscut pentru cititorii din regat, ne „face s'o reproducem”. — Și reproduce întreaga nuvelă a distinsului nostru colaborator, dl V. R. Buticescu, scrisă anume pentru „Familia” și publicată în nr. 51 (1899) al revistei noastre. Cu câtă plăcere luăm

act de apretierea rolului „Familiei” ce îl are în activitatea culturală română, — toamai atât de mult ne bucuram, ca un talent novelistic atât de excelent ca al dlui V. R. Buticescu, care s-a făcut aproape toată cariera literară în „Familia”, în sfârșit a fost remarcat și dincolo de Carpați!

Academia Română a ținut vineri la 14/26 ianuarie ședința publică. Cu asta ocaziune s'au făcut următoarele lecturi: Dl V. A. Urechia: Din istoria domniei lui Caragea-Voda; dl dr. V. Babes: Vindecarea boalelor nervoase prin injecțiuni cu substanța neuroasă.

Carte de lectură pentru școlile secundare. Academia Română în sesiunea sa generală din 1910 va decerne și *Premiul Princesa Alina Știrbei* pentru cea mai bună: „Carte de lectură pentru școlile secundare”. Aceasta carte va cuprinde în întregime descrierile ale naturii și ale puterilor naturii și în a doua parte naratiuni despre evenimentele istorice însemnate și despre viața barbaților celor mari ai națiunii române și a altor popoare. Descrierile sau naratiunile vor fi sau bucati originale sau traducțiuni bine făcute. În tot cazul, alegerea se va face din tot ce literatura românească sau străina posedă mai clasic și va avea în vedere dezvoltarea născutului și a simțimentelor patriotice și virtuose”. (Din Actul de donațiune.) Premiul este de 8.500 lei, în care suma se cuprind premiul autorului și cheltuielile de tipar și de distribuție (de minimum 30 coade de tipar garmond) în 1.000 exemplare, din cari 800 ale autorului și 200 ale Academiei. Terminul prezentării manuscriselor la concurs este până la 1 septembrie 1909.

Chipuri și graiuri din Bucovina. Dl dr. Em. Grigoroș, profesor în București, care acumina petrece la Berlin, va scoate în curând, în editura unei librării de acolo, un volum de nuvele și schițe, intitulat: „Chipuri și graiuri din Bucovina”.

O nouă foaie umoristică. La Arad a apărut o nouă foaie umoristică, intitulată „Veselia” și redactată de dl Emanuil Maglas. Va apare în fiecare duminică, cu ilustrațiuni.

TEATRU.

Teatrul Național din București. Pentru reîntrirea dsoarei Agatha Bărsescu la Teatrul Național, se studiază piesa: „Sapho”, de Grillparzer. Dra Bărsescu va juca pe „Sapho”, iar ceilalți roluri vor fi ținute de doele Marieta Ionașcu și Mihailescu și de dnii I. Petrescu și V. Leonescu. În curând vor începe repetițiunile piesei: „Vis pierdut”, trei acte în prosa de dl Ludovic Daus. Imediat după reîntrirea dnei Aristița Romanescu se va pune în studii și piesa: „Emilia Galloti”, cu doele Romanescu și Bărsescu în rolurile principale.

Concert și teatru în Jertof. Tinerimea plugarilor români gr. or. din Jertof va da duminică în 23 ianuarie v. (4 februarie n.) concert însoțit de teatru în satele școlii gr. or. române. Program: Moto 1. Du-ți dragă băcele, chor bărbătesc ** 2. Botezul, cho. bărb. **. 3. Românil, poezie de G. Tăut, predată de J. Fira școlar. 4. Hora nouă, chor bărb. compoziție de N. Ștef. 5. Marșul cântăreților, chor bărb. compoziție de Musicescu. 6. Sfaturi (Epistola I. după Deșteptarea, predată de I. Șerba. — Teatru. *Sărăcie Lucie*, comedie într'un act de Iosif Vulcan. Persoa-

nele: Sivu Iermika, epitrop, I. Sava: Veselina, fata lui, Iul. Banu; Iofa, caraus, P. Lungu; Traila Liliac, fecior holtei, N. Miclea; Viliga, nebunul satului, I. Murgu; Sanda, țigancă vrajitoare, N. Murgu; O nevastă, M. Mazăran; O fata, A. Linta; Alta fata, Iul. Jucu; Un fecior, T. Lungu; Al doilea fecior, ** Neveste, fete, copii, popor. Se petrece într'un sat din Banat.

Reprezentare teatrală în Șercăița. Inteligența română din Șercăița și Bucium va aranja o producțiune declamatorie-teatrală duminică în 30 ianuarie v. (11 februarie n.) în localul școlii române din Șercăița. Program: I. „Sărăcie Lucie”, comedie într'un act de Iosif Vulcan, jucata de dl Leonte Dogariu, dsoara Aurelia Dobrin, dnii Vis. Bica, Aurel Opris. — II. „Țiganul împărat”, anecdota populară de Th. Speranța, declamațiune. — III. „Vladuțul mamei”, comedie într'un act de I. Lupescu, jucata de dnii Tr. Cerbu, Leonte Dogariu, Nic. Barbat, dna Maria Barbat, dsoara Aurelia Dobrin. — IV. „Narodul și negustorul”, dialog de A. Pan. predat de dnii: Vis. Bica și Aurel Opris.

MUSICĂ.

Opera română din București face progrese frumoase. De curând s'a reprezentat „Tannhäuser” de Wagner, cu mare succes. „Ni se va obiecta, scrie dl Ventura în „Timpul”, că nu-i vr'un mare merit de a reprezenta ori ce vrei, când aduci cântăreți străini pe cari îi plătești scump, cu alte cuvinte că este numai o chestie de bani. Un asemenea răspuns nu l pot da decât acei cari sunt absolut necumosectori în ale teatrului și în ale muzicii. Pretutindeni, pe scenele cele mai mari, se aduc cântăreți adunați din cele patru colturi ale lumii, când e vorba de a reprezenta un cap de opera; nimeni nu se preocupă la Viena, la Paris, la Milano, dacă artiștii sunt Germani, Francezi sau Italieni. Vorba este să fie buni. La Posta opera ungreașă, care este bogat subvenționată de rege, a avut am întregi cântăreți italieni; la Londra unde slava Donmului! mijloacele materiale nu lipsesc, nu se cântă operele englezeșe, nici de cântăreți englezi. Cu toate acestea, nimeni nu se plânge. Dar ceea ce fiecare este în drept a cere, este ca baza operii, se holetul ei, reprezentat prin orchestra, coruri, montare și decoruri și întreaga organizare să fie locală, astfel ca artiștii să găsească țărîmul pregătit. Ori cât de buni ar fi cântăreții angajați, cu o trupă ambulanta nu se pot da opere ca „Tannhäuser” sau „Lohengrin”. De aceea am dis anul trecut, că reprezentarea lui Lohengrin a fost un mare pas în artă și astăzi repet că prin reprezentarea lui „Tannhäuser” acest mare progres s'a stabilit definitiv. Mai mult, noi avem de învins și greutatea de a da opera tradusa în româneșe și am învins-o cu succes. În mare parte „Lohengrin” și „Tannhäuser” s'au cântat româneșe și de artiștii români. Corurile și orchestra sunt ale noastre, decorurile sunt pietate în București, punerea în scenă este făcuta de Români”.

Programa primului concert al dlui G. Dima în Brașov, dat cu Reuniunea română de cântări și gimnastică, în 2 februarie n., în sala redutei orașeneșei, a fost următoarea: Quartett op 74. nr. 1 C-dur pentru 2 violino, viola și violoncello de I. Haydn. 2. „Fericiți săat zeii goiți”, cor mixt de G. Dima. 3.

„Recitativ și Arie” pentru tenor din Oratoriul „Creațiunea” de L. Haydn. 4. „Cântec de iubire” pentru cor mixt și acompaniare de piano à 4 m. de L. Brahms. 5. „Două cântece” pentru tenor cu acompaniare de piano: a. „Tu ești odihna”, de F. Schubert. b. „Me întreb” . . . de G. Ștefănescu. 6. „Treți cântece vechi românești” pentru cor mixt de G. Dima: a. Scumpa draga copilă. b. Așa mi-a fost ursita e, Nu-i dreptate, nu-i!

Concert în Recița-montană. Concertul Reuniunii române de cântări și muzică din Recița-montană, dat la 21 ianuarie, sub conducerea învățătorului Iosif Velecan, care a reactivat acea reuniune, a reușit foarte bine. S-au cântat compoziții de Humpel, Adam, Ștefănescu, Porumbescu (Cisla), I. Vidu, Karass, Dimițrescu. După concert a urmat un dans vesel până în zori.

Cântări liturgice. În editura societății „Armonia” din Cernăuți, pentru cultura și răspândirea muzicii naționale, bisericești și lumești, a apărut sub titlul de „Cântări liturgice”, Liturgia sfântului Ioan Gura-de-aur, cu Axion, Tatal nostru și Psalmi, pentru cor mixt, compuse de Anton Koller. Cântările aceste, serie „Patria” sunt compuse după motivele muzicii bisericești ort.-or. și se pot foarte ușor executa de coruri ceva disciplinate. Piesele din liturgia aceasta sunt strict orânduite după liturgierul ort.-or. și sunt prin urmare, conținând și toate responsurile necesare pentru întrebuințarea lor, foarte bine întocmite.

Concert în Săcărâmb. Corul vocal al bisericii gr. or. române din Săcărâmb va da acolo în 3 februarie non un concert de cântări și declamațiuni.

SCULPTURĂ.

Monumentul lui Mircea cel Bătrân. Sculptorul Bahăcescu, care se afla la Veneția, a început să lucreze monumentul lui Mircea cel Bătrân, pentru orașul Tulcea. Monumentul acesta va fi terminat până la prima-vară și va fi așezat în Tulcea. Monumentul comemorativ și monumentul lui Mircea cel Bătrân vor fi inaugurate la martie viitor de regele Carol.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Jubileul mitropolitului Mihályi. Archiepiscopul și mitropolitul gr. cat. din Blăș, dr. Victor Mihályi de Apsa, va serba la 2/14 februarie jubileul de 25 ani al sfințirii sale de episcop. Din incidentul acesta se va aranja la Blăș o serbare comemorativă.

De la consistoriul aradan. *Dr. Romul Ciorgariu*, profesor seminarial în Arad, a fost numit referent în senatul școlar al consistoriului aradan, în postul ramas vacant prin moartea regretatului dr. George Popa. — *Dr. Ioan Suciu*, avocat în Arad, a fost numit, după cum aflăm din „Tribuna Poporului”, referent onorar la senatul episcopesc al aceluiași consistoriu.

Serbare școlară în Caransebeș. Societatea „Ioan Popasu” a tinerimei studioase de la institutul teologic-pedagogic din Caransebeș, va ține la 2/14 februarie ședința publică în sala mare a otelului „Pomul erde”, cu coruri, declamațiuni și o disertație.

C E E N O U

Hymen. *Dr. Ioan Moldovan*, funcționar la banca „Victoria” din Arad, originar din Brașov și dsoara Aurora Milovan din Măndruloș, se vor cunună în 4 februarie n. în catedrala din Arad. — *Dr. Cornel Popescu*, absolvent de teologie al diecesei aradane, s'a logodit cu dsoara Evuța Hiriț din Crista-Miniș. — *Dr. Bartolomei Tîpeliu*, învățator în Resnov, se va cunună cu dsoara Maria G. Popovici în Stupini, la 30 ianuarie v. (11 februarie n.)

Știri personale. *Dr. dr. Teodor Sbârcea*, asistent de clinică în Cluș, originar din Toplița-română, a fost numit medic cereual în cercul de sus și de jos al Bârsel. — *Dr. Romul Papp*, vice-notar la tabla regească din Cluș, a fost numit sub jude la judecătoria cereuală din Hida. — *Dna Smara*, cunoscuta scriitoare, care a participat la solenitățile din toamna trecută la Roma, a fost distinsă de regele Italiei cu medalia de argint Bene Merenti a instrucțiunii publice.

Noua principesă română, fiica a doua a principelui Ferdinand, născută la Gotha, a fost botezată la 7/19 ianuarie. Aceasta ceremonie s'a sevășit de către protopopul Zolowiew, duhovnicul Ducelui de Saxa-Coburg, în paraisul Castelului de la Friedenstein. Principele Carol de Hohenzollern și soția sa principesa Iosefina au asistat la ceremonia botezului miciei principese, care a primit numele de *Maria*.

Noua arondare a despărțimintelor Asociațiunii. Comitetul Asociațiunii a făcut următoarea arondare nouă a despărțimintelor: Comitatul Albei-inferioare, Abrud-Câmpeni, Alba-Iulia, Blăș, Uioara; în comitatul Arad despărțimintele se vor organiza ulterior: comitatul Bichiș, Gula; comit. Bihor, Beins, Oradea, Tinea; comitatul Bistrița-Nasăud, Nasăud, Bistrița; comit. Brașov, Brașov; comit. Caraș-Severin, Boeșa, Caransebeș, Lugos, Oravița, Orsova; comit. Cenad, Nadlae; comit. Cojocna, Cluș, Hida-Huedin, Mociu; comit. Făgăraș, Bran, Făgăraș, Zernești; comit. Hunedoara, Deva, Dobra, Brad, Hateg, Oraștie; comit. Maramureș, Sigeth; comit. Mureș-Turda, Oșorhei, Reghin; comit. Sătmăr, Seini, Someș, Sanislău-Carei; comit. Selagiu, Șimleu, Jibou; comit. Sibiu, Sibiu, Seliște, Mercurea, Sebeș; comit. Solnoc-Dobăca, Deș; comit. Târnava-mare, Agnita, Cobalm, Medias, Sighișoara; comit. Târnava-mică, D. Său-Martin; comit. Timiș, Timișoara, Vêrșet, Lipova; comit. Torontal, Panciova, Comloș-St. Michael, Torae; comit. Turda-Arieș, Turda, Ludos.

Proces pentru cununa lui Iancu. Cetim în „Tribuna”, că delegații tinerimei universitare, studenții în drept dñii Coriolan Steer, George Novacovici și Ioan Scurtu, cari au depus cununa pe mormântul lui Iancu, sânt citați pe 13 februarie n., ca acușați, la judecătoria din Baia-de-Criș, pentru „agitație în po-triva religiei”. În citațiunea judecătorești se dice, că studenții în drept Coriolan Steer, George Novacovici și Ioan Scurtu sânt bănuți temeinic și anume: Ioan Scurtu e bănuț de faptul că la 31 dec. 1899, în biserica de la Tebea, cu toată protestarea preotului gr. or. Ioan Tip (corect Tisu) și în cursul liturgiei (? ??) a ținut un discurs în memoria lui Avram Iancu, pe urmă George Novacovici a rostit la mormântul lui Iancu un panegiric despre faptele eroice ale lui Iancu, iar pe urmă toți trei au încununat mormântul lui cu o cunună pe care se află o pantlică în tricoul național românesc și cu inscripție.

Petrecerea tinerimei române din Oradea-Mare.

Invitare la concertul urmat de dans ce-l va aranja tinerimea română din Oradea-Mare cu binevoitorul concurs al dsoarelor: Adelina Piso (Viena), Valeria Popp (Budapesta) și Olivia Bardosy (Sibiú) sub presiul de onoare al sp. domn: Iosif Roman, luni la 26 februarie 1900 st. n. în sala mare a otelului: „Arborele verde“. Venitul curat e destinat spre înființarea unui fond de ajutorare pe seama tinerilor lipsiți. Inceputul precis la 7½ ceasuri seara. Prețul de intrare: pentru o persoană 4 coroane, pentru o familie 10 coroane. Suprasolviri generoase se primesc cu mulțumită și sunt a se trimite la adresa casarului: Pavel Obădean, F6-utza (Fleischer-ház) și se vor evita pe cale diaristică. În pauză se vor jucă: „Căhuserul“ și „Bătuta“. Arangeri: Corneliu Antal, Corneliu Bardosy, Romul Barbu, Alesandru Beniczky, Ioan Boros, Alexiu Botiocu, Ioan Bulzan, Petru Bulzan, Ioan Câmpian, George Cimponeriu, Petru Cișmaș, Emiliu Coste, Victor Creț, Aureliu Crișan, Eugen Feier, Victor Fildan, Clemente Hossu, Nicolău Hubian, Iosif Iacob, Nicolău Kóváry, Demetriu Lascu, Valeriu Liuba, Iustin Marșicu, Emil Montăia, Alexandru Muntean, Vasiliu Nicoruța, Pavel Obădean, Romul Papp, Iustin Petruțiu, Adrian Popescu, Aureliu Popescu, Nicolău Popovici, Nestor Porumb, Augustin Rezey, Alexandru Rocsin, George Rocsin, Ioan Iosif Secopul, Petru Stoina, Ioan Stringău, Ioan Suciú, Augustin Szilágyi-Mihereca, Iosif Tărau, Desideriu

Tempelean, Aurel S. Zigre. Programa detaliata seara la casa.

Petrecere populară în Șomcuta-Mare. Reuniunea de cântări a plugarilor români din Șomcuta-mare va da acolo duminică în 4 februarie n. o petrecere în sala școlii populare. În pauza corul vocal al plugarilor va cânta mai multe cântece.

Balul casinei române din Beins. Ca în anii trecuți, casina română din Beins, va da și în carnavalul acesta o petrecere cu dans, care se va ține la 3 februarie n. în sala ospetăriei opidane.

Balul societății „Junimea“ din Cernaúta a universitarilor români de acolo se va ține la 8 februarie n. Presedintele de onoare al balului e dl Nicolae br. Hurmuzachi, iar presedintele al comitetului aranjator dl Tudor cav. de Flondor.

† **Theodor Aslan**, directorul de scenă al operei române de la Teatrul Național din București, a încetat din viață repentin în săptămâna trecuta. Reposatul a avut mari merite pentru înființarea operei române. Încă în 1874, ca director al Teatrului din Iași, a introdus prima stagiune lirică cu operele: Fata mamei Angot, Giroflé-Girofla, Princesa de Trapezunt etc. Mai târziu a represintat operele române: Fata răzesului, Olheanca. De acolo a venit la Teatrul Național din București, unde s-a dat concursul la înghiebarea operei române. Moartea lui a destepat doliu profund și la inmormântare a cântat corul operei române.

Proprietar, redactor răspundător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA ÁLDÁS NR. 296 b.)

PRIMARIA COMUNEI BUCURESCI

Direcțiunea Comptabilității

SITUATIUNEA

Veniturilor comunale la 31 dec. 1899 comparativ cu acelea din perioada corespunđătoare a anului 1898—1899

Capitolul	NATURA VENITURILOR	Evaluarea bud- getară anuală 1899—1900	INCASĂRI		DIFERINTE	
			1899—1900	1898—1899	Plus	Minus
I. Venituri ordinare						
1	Venituri directe	1440700	769263 67	772616 36		3352 69
2	„ indirecte (accise)	8177200	5968109 45	6305215		337105 55
3	„ din bunuri comunale	641500	555930 50	552206 50	3724	
4	„ „ servicii comunale	1236500	918026	901686 21	16339 19	
5	Subvențiuni	561252	323496	419484		95988
6	Contribuțiuni pentru drumuri	1615000	906145 46	915916 54		9771 08
II. Venituri extra-ordinare						
7	Venit. cu destinațiune specială	160875 10	116833 90	127328 70		10494 80
8	Diferite venituri	116000	65748 11	98758 83		33010 72
9	Parte din excedentul bănesc al Exercițiului 1898—1899	727613 40	727613 40	—	727613 40	*
—	Ramășițe din exerciții închise	—	88179 29	126363 99		38184 70
	Total	14676640 50	10439345 78	10219576 73	747676 59	527907 54

Se certifică

Plus lei 219.769.05

p. Director C. Demetrescu.

p. Șeful biuroului scriptelor C. Catzian.

* Parte din excedentul bănesc al Exercițiului 1898—1899.